

DĚTI S OMJ V MŠ

Vypracovala: Mgr. Lucie Zaťovičová

Marie Válková

KDO JSOU DĚTI A ŽÁCI S OMJ?

- Jde o všechny děti a žáky, v jejichž případě se jazyk, kterým hovoří ve svém volném čase a domácím prostředí nekryje, nebo jen částečně kryje s vyučovacím jazykem, tj. **Češtinou**
- Hovoříme o dětech a žácích nově příchozích ze zahraničí
- Mohou to ale být také děti cizinců, které v ČR vyrostly, ale doma hovoří jiným jazykem
- Patří sem také děti, jež mají české občanství, ale doma se používá i jiný jazyk než český

„DĚTI S OMJ NEJSOU HOMOGENNÍ SKUPINA, JEJICH POTŘEBY JSOU ODLIŠNÉ V KAŽDÉM VĚKU I STUPNI JAZYKOVÉHO ROZVOJE, A PROTO JE DŮLEŽITÉ PRACOVAT V ÚZKÉ SPOLUPRÁCI S RODIČI, VYMĚŇOVAT SI INFORMACE O VŠECH STRÁNKÁCH ROZVOJE DÍTĚTE. EXISTUJÍ SPECIFICKÉ DOVEDNOSTI, KTERÉ SE DAJÍ NAUČIT PROSTŘEDNICTVÍM JAZYKOVÝCH VZORŮ A PLÁNOVANÉ PODPORY, PŘESTO NEEXISTUJE ŽÁDNÉ JEDNODUCHÉ ČI UNIVERZÁLNÍ ŘEŠENÍ, ŽÁDNÁ „KOUZELNÁ“ CESTA, JAK PODPOROVAT DĚTI S OMJ. TO, CO POMÁHÁ VŽDY, JE VSTŘÍCNÝ POSTOJ, INKLUZIVNÍ PŘÍSTUP, POROZUMĚNÍ, VĚDOMÍ A PŘESVĚDČENÍ, ŽE DVOJJAZYČNOST JE VÝHODA.“

PRO PRÁCI PEDAGOGA JE DŮLEŽITÉ VĚDĚT:

- Jak dobře umí dítě česky?
- Jakým jazykem se hovoří v rodině dítěte?
- Umí a rozumí rodina dítěte češtině?
- Jak se mateřský jazyk liší od češtiny?
- Kolik bylo dítěti let, kdy přišlo do ČR?
- Jak dlouho pobývá v ČR?
- Jaké jsou jeho předchozí školní zkušenosti a úspěchy?
- Jaké má předchozí zkušenosti se vzdělávacím systémem?

ADAPTACE DÍTĚTE V MŠ

● Období adaptace je obtížné pro všechny děti

- Vyrovnávání se s odloučením od rodičů
- S denním režimem MŠ
- Učí se fungovat v kolektivu vrstevníků
- Setkávají se s novou autoritou v podobě učitele
- Ocitají se v neznámém prostředí

Dítě s OMJ se navíc musí vyrovnávat s kulturními odlišnostmi a především s jazykovou bariérou.

Doporučení:

- Umožnit přítomnost rodičů s dítětem první dny po nástupu do MŠ.
- Prodlužovat délku pobytu dítěte v MŠ postupně.
- Využít adaptační plán - jasně stanovená organizace docházky

TIPY Z PRAXE PRO ADAPTACI DÍTĚTE V MŠ

- Individuální přístup
- Podporovat začleňování dítěte do kolektivu
- Pravidelný denní režim
- Vhodné činnosti
- Komunikační kartičky (piktogramy)
- Předmět z domova (dítě se cítí bezpečněji)
- Pravidla v MŠ

ADAPTACE DÍTĚTE S OMJ V MŠ

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí češtiny jazykovou podporu v rámci běžné činnosti, při které dochází ke kontaktu dětí mezi sebou a kontaktu s učiteli přirozeně během pobytu v mateřské škole. Děti se nejlépe učí jazyk přirozenou cestou kontaktem s vrstevníky a jinými osobami, se kterými přicházejí do kontaktu.

PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

- Patří neodmyslitelně k práci každého pedagoga
- Školské poradenské zařízení pak může své doporučení opřít jednak o závěry pedagogické diagnostiky, jednak o počáteční podporu, kterou škola žákovi poskytla. Na základě těchto zjištění pak může poradna doporučit konkrétní podpůrná opatření pro práci s dítětem (výuku ČJ, individuální vzdělávací plán, úpravy obsahu a metod vzdělávání, učebnice a slovníky, případně asistenta pedagoga)
- Důležitá je znalost vyučovacího jazyka, což znamená, že půjde částečně i o **jazykovou diagnostiku**

JAZYKOVÁ DIAGNOSTIKA

- Důležité zjistit detailně současné jazykové znalosti a jazykové kompetence dítěte s OMJ (umožňuje to přesněji naplánovat vzdělávání)
- Při cílené diagnostice se znalosti a kompetence ukážou mnohem přesněji
- Individuální práci je možné přizpůsobit činnosti jazykové i věkové úrovni dítěte, jeho potřebám, zájmům, povaze i aktuální náladě

Jazyková diagnostika

Než začneme s dítětem pracovat individuálně, je vhodné vyzkoušet s ním jazykovou diagnostiku a vyhodnotit míru porozumění, jeho aktivní i pasivní slovní zásobu.

ORGANIZACE JAZYKOVÉ PŘÍPRAVY V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

- Liší se s ohledem na zastoupení cizinců v povinném předškolním vzdělávání
- Při vzdělávání 1 až 3 děti cizinců v povinném předškolním vzdělávání poskytuje MŠ individuální jazykovou podporu
- V případě počtu 4 a více dětí je třeba zřídit skupinu

Škola má povinnost poskytovat jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v rozsahu jedné hodiny týdně.

PLÁNOVÁNÍ, SYSTEMATIČNOST, PŘÍPRAVA

- Důležité je pracovat systematicky a plánovat dopředu.
- Zmapovat si výchozí jazykovou úroveň dítěte, stanovit si hlavní cíle práce a činnosti směřovat k jejich naplnění.

Tvorba plánu podpory

- Určení osoby odpovědné za koordinaci tvorby plánu podpory
- Aplikace diagnostiky pedagogické i jazykové
- Samotný plán podpory pak vzniká jako kombinace výsledků diagnostiky

MOTIVACE DÍTĚTE

- Nejdůležitější je, aby dítě získalo pozitivní přístup k češtině a učení ho bavilo
- Vytvořit si s dítětem důvěrný vztah
- Připravit zajímavý obsah, zapojit oblíbené činnosti dítěte a vycházet z jeho zájmů
- Střídat jednotlivé aktivity tak, aby pro dítě činnost nebyla příliš zdlouhavá a únavná
- Využít atraktivní materiály, pracovat s obrázky, průběžně si ověřovat porozumění
- Povzbuzovat, chválit, oceňovat snahu

1. FÁZE - ZHODNOCENÍ SITUACE V MŠ

Začínáme zhodnocením vlastní situace v MŠ:

- Je naše MŠ inkluzivním prostředím?
- Je naše MŠ otevřená všem dětem?
- Dokáže reagovat na potřeby jednotlivých dětí?

2. FÁZE - VYTVOŘENÍ INKLUZIVNÍHO PLÁNU

- Vytvoření a zavedení inkluzivních principů, opatření a pravidel v MŠ (např. Vytvoření strategie MŠ k podpoře inkluze v podobě)
- Přizpůsobení způsobů komunikace s rodiči
- Materiální vybavení MŠ
- Nastavení podmínek pro adaptaci dítěte
- Přizpůsobení fungování MŠ potřebám dětí, rodičů a učitelů.

3. FÁZE - REALIZACE INKLUZIVNÍHO PLÁNU

- Systematické uplatňování inkluzivního přístupu v každodenní praxi (umožněno novým nastavením práce v MŠ)
- Způsobem spolupráce pedagogů i rodičů či plánováním pedagogické činnosti

4. FÁZE - EVALUACE, POSOUZENÍ PROCESU

- Nedílnou součástí procesu je reflektování a vyhodnocování dosavadních postupů a pokroků

CIZINCI V MATEŘSKÉ ŠKOLE OTROKOVICE

2021/2022

MŠ	Mongolsko	Vietnam	Slovensko	Kuba	Moldavsko	Rusko	Rumunsko	CELKEM
Jana Žižky 1356	0	0	0	0	0	0	0	0
Hlavní 1159	2	2	0	1	1	3	0	9
Hlavní 1160 Pastelková	2	0	1	0	0	0	0	3
Jožky Jabůrkové	0	0	0	0	0	0	0	0
Zahradní 1202	2	0	0	0	0	0	1	3
Zahradní 1139	3	1	0	0	1	0	0	5
K.H. Máchy 266	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	9	3	1	1	2	3	1	20

Z TOHO CIZINCI V MATEŘSKÉ ŠKOLE OTROKOVICE V ROCE 2021/2022 PLNÍCÍ POVINNÉ PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

MŠ	Mongolsko	Vietnam	Slovensko	Kuba	Moldavsko	Rusko	Rumunsko	CELKEM
Jana Žižky 1356	0	0	0	0	0	0	0	0
Hlavní 1159	2	1	0	0	0	0	0	3
Hlavní 1160 Pastelková	1	0	0	0	0	0	0	1
Jožky Jabůrkové	0	0	0	0	0	0	0	0
Zahradní 1202	1	0	0	0	0	0	0	1
Zahradní 1139	3	1	0	0	0	0	0	4
K.H. Máchy 266	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	7	2	0	0	0	0	0	9

LITERATURA

- Metodika ke vzdělávání cizinců MŠ a ZŠ. *Metodika ke vzdělávání cizinců MŠ a ZŠ* [online]. 2021, 2021 [cit. 2021-10-20]. Dostupné z:
file:///C:/users/mark%c3%a9ta/downloads/metodika%20ke%20vzd%c4%9bl%c3%a1v%c3%a1n%c3%ad%20cizinc%c5%af%20m%c5%a0%20a%20z%c5%a0%20web%202021-09-21-1.Pdf
- KONVALINOVÁ, Kateřina. *Pověz mi to obrázkem: aktivity pro děti s odlišným mateřským jazykem*. Praha: portál, 2021. Isbn 978-80-262-1734-3.
- Weishäupelová-Hockeová, Klára. *Obrázkové karty: pro podporu komunikace u dětí s odlišným mateřským jazykem : pro práci s dětmi*. V praze: pasparta, 2020. Isbn 978-80-88290-60-5.
- Malá, Zdena. *Jazykové hry a aktivity pro výuku češtiny A1.1: doplňkové materiály k učebnicím čeština expres a česky krok za krokem*. Praha: akropolis, 2019. Czech step by step (akropolis). Isbn 978-80-7470-260-0.
- Kovářová Kostadinova, Sevdalina. *Jak rostla praha: výukový materiál zaměřený na podporu integrace dětí s odlišným mateřským jazykem*. Praha: spolek zaedno, 2020. Isbn 978-80-907753-3-6.
- Linhartová, Tereza a Barbora Loudová Stralczynská. *Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách*. Praha: meta - společnost pro příležitosti mladých migrantů, 2018. Isbn 978-80-88171-18-8.

The background is a light gray gradient. In the top-left and bottom-right corners, there are several realistic water droplets of various sizes, rendered with soft shadows and highlights to give them a three-dimensional appearance.

DĚKUJI ZA POZORNOST